

**VluchtelingenWerk
Nederland**

Aan De vaste commissie voor Asiel en Migratie in de Tweede Kamer

Datum 18 maart 2026

Betreft WGO Uitvoerings- en implementatiewet EU-Asiel- en migratiepact
Maandag 23 maart 2026

Bijlage Notitie VWN - Uitvoerings- en implementatiewet EU-Asiel- en migratiepact

VluchtelingenWerk Nederland
Postbus 2894
1000 CW Amsterdam
Telefoon (020) 346 72 00
info@vluchtelingenwerk.nl
www.vluchtelingenwerk.nl

Geachte woordvoerders asielbeleid,

Ten behoeve van het [wetgevingsoverleg Uitvoerings- en implementatiewet Asiel- en migratiepact](#) d.d. 23 maart gaat VluchtelingenWerk in deze brief in op een aantal concrete punten. In de bijlage bij deze brief werken we deze per instrument uit het Pact nader uit.

Algemene opmerkingen

Het Pact is onderhandeld door de EU-lidstaten om te komen tot een meer geharmoniseerd EU-asielbeleid, met een betere balans tussen verantwoordelijkheid en solidariteit. Door meer regie op de toelating tot de EU via screening- en grensprocedures, het tegengaan van secundaire migratie en betere en eenduidig afspraken over opvangomstandigheden en voorzieningen. Het hele wetgevingspakket bestaat uit negen verordeningen en een (herziene) richtlijn over opvang waarbij implementatie nodig is. Verordeningen hebben daarentegen rechtstreekse werking. Lidstaten mogen altijd (gunstiger) nationale regels hanteren, tenzij de verordening expliciet zegt dat dat niet mag.

Het Pact is niet alleen een omvangrijk, maar ook een complex pakket aan afspraken dat raakt aan alle facetten van het vluchtelingenbeleid. Grote delen van bestaande nationale wet- en regelgeving moeten hieraan worden aangepast. Het Pact heeft grote gevolgen voor het stelsel en de uitvoering, maar bovenal ook voor mensen op de vlucht voor vervolging, mensenrechtenschendingen, oorlog en geweld. Het is daarom van groot belang om het Pact op een menswaardige, effectieve en juridisch houdbare wijze in te voeren. VluchtelingenWerk heeft daarom [aanbevelingen](#) gedaan voor het nationaal implementatieplan, input gegeven via de internetconsultaties over dit [wetsvoorstel](#), de [lagere regelgeving](#) en meer specifiek over de [toegang tot werk](#). Ook hebben we uw Kamer geïnformeerd ten behoeve van het [Rondetafelgesprek](#) van 12 februari 2026.

Nationale beleidskeuzes niet verplicht door Pact

De inwerkingtreding van het Pact wordt door het kabinet aangegrepen om een aantal ingrijpende restrictieve nationale maatregelen door te voeren. Deze zijn *niet vereist* door het Pact. Zie hierover de kritiek van belangrijke adviesorganen als de [Raad van State](#) en de [Adviesraad Migratie](#). Voorbeelden van maatregelen die geen verplichting zijn:

- het toepassen van grensprocedures in zeven extra situaties buiten de verplichte drie categorieën (misleiding, gevaar openbare orde en gemiddeld EU-inwilligingspercentage onder 20%);
- het opleggen van detentie hierbij waaronder de detentie van kinderen;
- beperking op rechtsbijstand in de administratieve fase;
- schrappen van processtappen zoals het aanmeldgehoor en de voornemenprocedure;
- beperkende voorwaarden voor gezinshereniging;
- de behandeling van aanvragen van amv's in versnelde procedures.

In tegenstelling tot wat het kabinet stelt, volgen de invoering van het tweestatusstelsel en het afschaffen van de vergunning onbepaalde tijd ook *niet* voort uit het Pact:

1. Afschaffen vergunning onbepaalde tijd: Het is correct dat de Kwalificatieverordening stelt dat asielbescherming moet worden ingetrokken als de situatie is gewijzigd ('de grond voor asielverlening is ontvallen'). Tegelijkertijd volgt uit dezelfde verordening en ook ander EU-recht en het vluchtelingenrecht dat er aan vluchtelingen op termijn een vaste/permanente status wordt verleend. Die mogelijkheid wordt niet uitgesloten, en dient ook toegankelijk te zijn. Zie o.a. de [Raad van State](#) en de bijlage bij deze brief (p.3).
2. Invoering tweestatusstelsel: Het is een misvatting dat ons huidige systeem niet voldoet aan de Kwalificatieverordening. Nederland kent nu ook geen één-statusstelsel, maar een 'één-vergunningstelsel'. Namelijk een asiel vergunning bepaalde tijd die op twee gronden verleend kan worden. Die gronden moeten worden gemotiveerd in de beschikking, en kennen ook verschillende criteria voor intrekking. Het argument dat er volgens het Pact moet kunnen worden doorgeprocedeerd en dat dit in ons huidige systeem niet kan, is onjuist. Doorprocederen kan, maar nationale staten en de rechtsspraak hebben wel de ruimte om aan te geven of er wel of geen procesbelang is. Zie o.a. de [Raad van State](#).

VluchtelingenWerk roept op om af te zien van het doorvoeren van de beleidskeuzes waartoe het Pact niet verplicht.

Effectief beleid betekent juridisch houdbaar beleid

VluchtelingenWerk constateert dat het kabinet kiest voor een zo streng mogelijke interpretatie en uitvoering van het Pact. Er is geen reden waarom dit [een doel op zich](#) moet zijn. Het aantal mensen dat hier asiel aanvraagt is relatief stabiel. Nederland loopt beleidsmatig niet erg uit de pas, zo blijkt uit (rechts)vergelijkende onderzoeken. Waar het kabinet eerder stelt dat in Duitsland *legal counseling* enkel door de overheid wordt uitgevoerd, blijkt dit toch anders (zie de [nota naar aanleiding van het verslag](#), p.85). En bijvoorbeeld landen als Denemarken en België doen dit wel via onafhankelijke maatschappelijke organisaties, volgens een inventarisatie van ECRE uit februari 2026. Ook wijst VluchtelingenWerk ter illustratie op [European Migration Network](#) onderzoek, waaruit blijkt dat de meeste landen voor vluchtelingen en subsidiair beschermden dezelfde gezinsherenigingsvoorwaarden kennen.

In België heeft de [constitutionele rechter](#) op 26 februari 2026 het Belgische gezinsherenigingsbeleid – dat overeenkomt met de Nederlandse voorgenomen maatregelen inzake de [cumulatieve eisen](#) van wachttijd, inkomenseis en huisvestingseis – beoordeeld als in strijd is met het Europese en EU-recht. Deze Belgische bepalingen zijn per direct onverbindend verklaard. Ook zijn hierover prejudiciële vragen gesteld aan het Hof in Luxemburg. Het is een kwestie van tijd voordat dit ook effect heeft op Nederland. Waarom zouden we als Nederland beleid maken waarvan evident is dat de rechter er een streep door zet? Wij wijzen in dit licht ook op de uitvoeringstoetsen van de IND bij de nationale asielwetten, die op deze juridische risico's wijzen. En ondertussen zal het een enorme impact op levens van mensen hebben, en hun potentieel om mee te doen en bij te dragen, als zij nog langer van hun partner, kinderen of ouders gescheiden blijven.

VluchtelingenWerk pleit ervoor geen wet- en/of regelgeving aan te nemen waarvan bij voorbaat duidelijk dat deze juridisch onhoudbaar of 'kwetsbaar' is, zoals het afschaffen van de vergunning onbepaalde tijd, aanscherpingen van gezinsherenigingsbeleid en detineren van minderjarigen.

Belangrijkste inhoudelijke uitdagingen en knelpunten

Het Pact kent een aantal goede voorstellen over onder meer opvang, meedoen via taal en werk en een onafhankelijk monitoringsmechanisme aan de buitengrens (zie bijlage). VluchtelingenWerk is wel van mening dat het Pact en de wijze van invoering in Nederland afbreuk doet aan solidariteit en rechtsbescherming. Wij pleiten daarom voor de volgende punten.

Beperk afbraak rechtsbescherming asielprocedure

Wij pleiten voor onafhankelijke legal counseling en behoud toegang tot een advocaat vanaf de start van de procedure. Zorg voor helder overgangsrecht, voorkom parallelle juridische regimes en beperk het verdere jarenlange oplopen van wachttijden voor ‘oude aanvragen’ door prioritaire inzet op ‘nieuwe aanvragen’. Daarnaast zou het toepassen van de versnelde procedure en de grensprocedure beperkt moeten blijven tot die gevallen waarin het Pact dit verplicht, en zouden aanvragen van amv’s hiervan moeten worden uitgezonderd. Dit is van belang omdat onder het Pact processtappen worden geschrapt, termijnen worden verkort en beroep wordt beperkt. Daarmee wordt de [procedure onzorgvuldiger en uiteindelijk langer](#) (en het risico op *refoulement* groter) en is het belang van onafhankelijke bijstand, ondersteuning, en toetsing des te groter, net als de rol van deskundigen bij kwetsbaarheid-screening en leeftijdsonderzoek.

Geen kinderen in detentie

VluchtelingenWerk pleit ervoor dat het huidige beleid – waarin gezinnen met kinderen die via onze buitengrensprocedure (op Schiphol) binnenkomen in reguliere opvangcentra worden opgevangen – wordt behouden, en dat hiertoe het wetsvoorstel wordt aangepast. Het belang van het kind staat voorop. Het detineren van kinderen omdat zij bescherming zoeken is niet rechtvaardig, schadelijk voor hun welzijn en ontwikkeling en in strijd met het VN-Kinderrechtenverdrag. De Opvangrichtlijn binnen het Pact verplicht niet tot bewaring in de grensprocedure en heeft voor de bewaring van kinderen juist duidelijke en strikte waarborgen opgenomen. Kinderen mogen volgens de Opvangrichtlijn in de regel niet in bewaring worden gesteld en dienen te worden overgebracht naar voor hen geschikte accommodatie. Zie ook de gezamenlijke [oproep](#) van de coalitie ‘Geen kind in de cel’.

Verbeteren opvangvoorzieningen voor alle asielzoekers

Voor het borgen van bijzondere opvangbehoeften van mensen in een kwetsbare positie, is beëindiging van de noodopvang noodzakelijk, evenals een goede, snelle en terugkerende screening van deze behoeften. Voorkomen moet worden dat mensen met een Dublinclaim (langdurig) in ondermaatse, vrijheidsbeperkende- of detentie-omstandigheden worden opgevangen.

De [bepalingen](#) uit de herziene Opvangrichtlijn die voorzien in sneller taalonderwijs en toegang tot werk voor asielzoekers zijn positief. Maar ze zijn alleen van toepassing op asielzoekers wiens verzoek wordt behandeld in de niet-versnelde procedure. Gezien de vele gronden die als ‘kansarm’ worden bestempeld en waarop versneld kan worden afgedaan, zal er dan een grote groep zijn die de taal niet mag leren, terwijl zij mogelijk wel recht hebben op een asielvergunning. Dit is een gemiste kans en verloren tijd. Wat mensen in het begin niet leren, halen ze later moeilijk in. Zo werkt het beleid zijn eigen doel tegen en blijft echte deelname aan de samenleving uit.

Bewaken rechtspositie vluchtelingen: ook beter voor meedoen en bijdragen

VluchtelingenWerk roept op af te zien van het ingrijpend beperken – of zelfs feitelijk onmogelijk maken – van gezinshereniging door het uitsluiten van ongehuwde duurzame partners, afhankelijke meerderjarige en pleegkinderen, en het inperken van nareis voor subsidiair beschermden (met het invoeren van het tweestatusstelsel). Door de nadruk op tijdelijkheid van bescherming – met het verkorten van de duur van de verblijfsvergunning en het afschaffen van de vergunning onbepaalde tijd – wordt de *verblijfsonzekerheid* vergroot. De directe gevolgen op de levens van vluchtelingen die hier in Nederland mogen blijven zijn negatief, de maatregelen zijn juridisch kwetsbaar, ze frustreren de uitvoering en ze zijn schadelijk voor de samenleving – terwijl het Pact daar [niet toe verplicht](#).

Inzetten op échte solidariteit en samenwerken aan bescherming

Herplaatsing in plaats van afkoop

VluchtelingenWerk zet binnen de beperkte mogelijkheden van het Pact zo breed mogelijk in op [verbetering](#) van het solidariteitsmechanisme. Voor een eerlijkere bijdrage van Nederland aan verantwoordelijkheid voor vluchtelingenbescherming binnen de EU pleiten wij voor daadwerkelijke relocaties in plaats van deze financieel ‘af te kopen’. Nederland is volgens de Europese Commissie

geen land onder migratiedruk, en kan daarom in ieder geval het aantal toegewezen vluchtelingen herplaatsen. Zo kan Nederland ook geloofwaardig aan andere lidstaten vragen hun verantwoordelijkheid te nemen en wordt er gewerkt aan het onderling vertrouwen.

Delen van verantwoordelijkheid in plaats van externalisatie

Zorgwekkend vindt VluchtelingenWerk de wetsontwikkelingen gericht op het externaliseren van asielprocedures en het realiseren van terugkeerhubs, zoals het verruimen van het 'bandencriterium' in de Asielprocedureverordening. Migratieafspraken met landen buiten de EU mogen niet ten koste gaan van mensenrechten. De praktijk wijst helaas anders uit, zo laat recente onderzoek naar de Albanië-Italië deal zien. Zie hierover ook onze [brief](#) in reactie op het regeerakkoord.

Individuele veiligheid voorop in plaats van algemene landenlijsten

Wij pleiten tot slot voor een zorgvuldige afweging bij het plaatsen van landen op lijsten van veilige (derde) landen, en het uitzonderen van specifieke groepen zoals politieke opposanten, academici, LHBTIQ+ en journalisten. Zo kent een herkomstland als Egypte in Nederland een inwilligingspercentage van 46%, en lopen genoemde groepen in landen als Marokko en Tunesië reël gevaar. De Asielprocedureverordening biedt expliciet ruimte voor uitzonderingen: maak daar gebruik van op basis van landeninformatie en deskundigenrapporten.

Wij hopen dat u onze inbreng kunt gebruiken bij de behandeling van het wetsvoorstel. Voor vragen of een toelichting zijn we uiteraard beschikbaar.

Met vriendelijke groet,

Frank Candel
Bestuursvoorzitter VluchtelingenWerk Nederland